

Zavetni *listi*

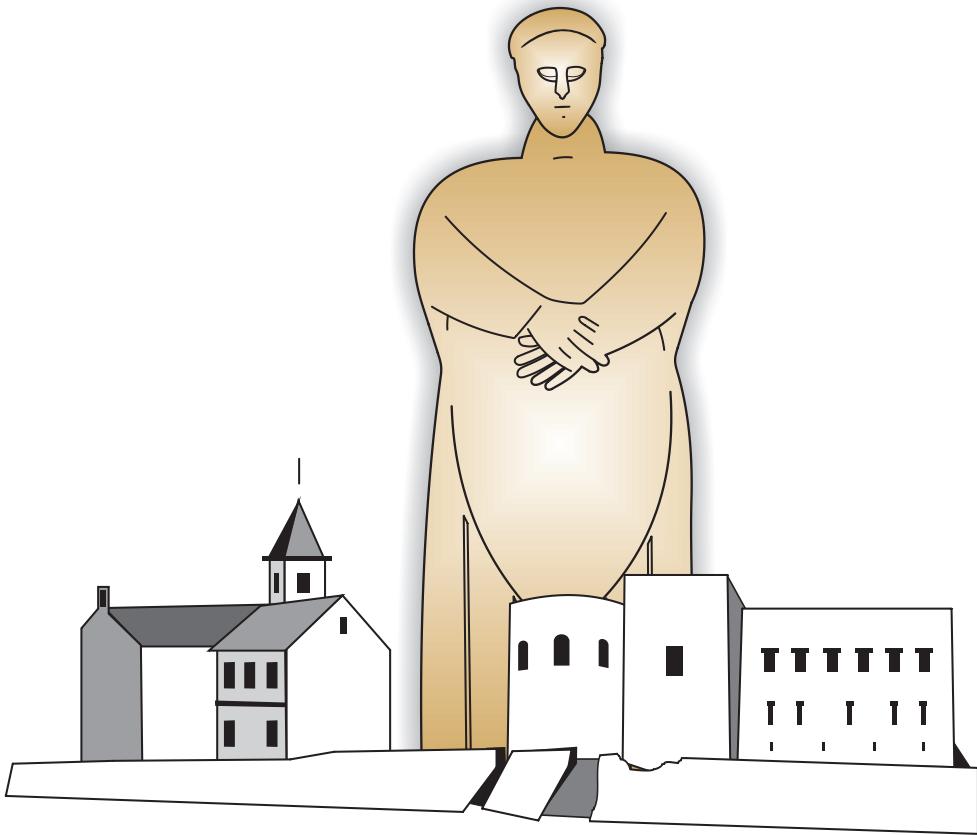
Župa
sv. Filipa i Jakova
Grad Grobnik

Grad Grobnik, 13.rujna 2004.

Zavetni listi

(1722., 1830. i 1886.)

Nakladnik: Katedra Čakavskoga sabora Grobničine
Odbor za obilježavanje 900 godina župe sv. Filipa i Jakova - Grad Grobnik
Urednica: dr.sc. Iva Lukežić
Ilustracije: Damir Linić
Naklada: 3000 primjeraka
Tisak: MB Tisak Čavle

ZAVJETNI TEKSTOVI ŽUPE GROBNIK

Ispunjava se dvjesto osamdeset i druga godina otakožno župljani župe Grobnik časte 13. rujna kao zavjetni blagdan, i otakožno se na sv. misi toga dana čitaju zavjetni tekstovi njihovih predaka.

Tri su grobička zavjetna teksta: najstariji je iz 1722., drugi iz 1830., a treći iz 1886. godine. Nisu nam, nažalost, dostupni njihovi izvornici nego samo prijepisi koje je 1901. godine u Spomenicu župe Grobnik unio župnik vlc. Mira Babić.

Pripremajući se ove godine za obilježavanje devetstote obljetnice spomena župe Grobnik u sljedećoj 2005. godini, članovi istraživačkoga tima u Odboru za obilježavanje togaj jubileja naišli su i na rečene zavjetne tekstove i procijenili da je riječ o baštini koja nosi dragocjene tradicijske poruke upućene nama današnjima.

Sva tri zavjetna teksta s jedne strane svjedoče o istome: o dubokoj i iskrenoj vjeri naših predaka, o njihovoj postojanoj i bezuvjetnoj privrženosti Crkvi, o moralnim načelima po kojima su živjeli. S druge strane, svaki od njih na svoj način predstavlja svjedočanstvo o jeziku kao okosnici narodnoga identiteta, otkrivajući povijesnu sliku triju jezičnih tipova kojima su se naši pretci s ovih prostora služili u crkvi i u vjerskim potrebama. Prvome zavjetnome listu iz 1722. godine podloga je čedno stilizirana lokalna grobička čakavica. Drugi zavjetni list iz 1830. godine pisan je poopćenom književnom čakavicom prve polovice 19. stoljeća, lišenom lokalnih posebnosti, s rečenicama zamršenim baroknom stilizacijom. Treći zavjetni list iz 1886. godine pisan je hrvatskim književnim jezikom štokavskog podloga, kakav se u drugoj polovici 19. stoljeća rabio u Hrvatskoj u okviru "Zagrebačke filološke škole", a čitav tekst ima osobit estetski, gotovo literarni učinak.

Imajući sve ovo u vidu, Odbor je donio odluku da se sva tri teksta objelodane i učine dostupnima svima kojih se tiču i koje zanimaju poruke koje ovi tekstovi nose.

dr.sc. Iva Lukežić

Prvi zavetni list

eta od poroda Isusova 1722., miseca oktobra, dan peti, va stolnoj Crikvi S. s. apostola Filipa i Jakova na Grobniku, mi, seljane Zasteničane, zdola potpisani, Bogu vsemogućemu, sercem i mišlu, a vsim vernim i pobožnim Presvetoga Trojstva dajemo na znanji z ovim dobrovolnim instrumentom:

- po kijih dob da s prepušćenjem Božjim čez malo dan prošasnih množina muškoga i ženskoga spola na naglom z našega sela preminula je od ovoga svita, i današnji dan mnogo od njih muče se na postelji smrtnoj.

Tako mi, ki još životom moremo, skupljamo se današnji dan, ča je pondišjak za blagdanom Divice Marije od Presvetoga Rozarija, va crikvi stolnoj s. sv. Apostola Filipa i Jakova pred svedokij zdola potpisanimi, ovdì klijecéći, utičemo se k presvetomu Trojstvu.

Odlučujemo, činimo i zavećujemo sebe i našu dicu i poslednjih ča se zove i oziva selo Zastenice, od današnjega dneva na potli va vike, dokli god bu do jednoga kmeta Zastenicami potikalo:

- da hoćemo na današnji dan blagdanovat trdo kako dan svete nedjje,

- i da hoćemo prit na ta dan va ovu stolnu crikvu i od ovuda s procesijum k crikvi sv. Trojstva pred Grad, vse ča je, divojke i junakij, kakoti dičica bosi, aldujuć vsako leto dva duplera od librice, i oficijatoru časnomu kapitušu i ostala zadovoljit,

- u svetoga Trojstva poslušat svetu mašu kantanu,

- ondi prosit vsemogoga Boga da bi utišil srditost vrhu nas i napotli obranil od nepripravne smrti nas i vsih vernih kršćan,

- po svršetku toga sprovodit procesijun va stolnu crikav,

- a vrhu toga da imaju vsako leto skrb tri kmeti najpriščniji z našega sela, kih sadašnji i va napredak budući g. plovan bude pohvalil.

Tako vrhu ovoga našega odlučenja ponizno prosimo našu milostivu gospodu zemaljsku, da bi imeli milosrdja s nami na takov dan, da mogli bi ga zaslužit gospodi nebeskoj, a jednoj i drugoj sigdar bit verni.

Zazivamo sada va pomoć Presveto Trostvo, odlučujemo i trdimo za se i za seljane Zasteničane va veki pred Bogom i pred ljudi.

Amen.

Voventes:

Ivan Kunčarić, Ivan Sović mladi, Mihajl Kunda, Juraj Juršević, Juraj i Ivan Juričić, Bartol Sandrovac, Martin Juršević, Andre Baton.

Coram me:

Antonio Florentino Zierer Canonico Parocho,

pred manum,

popom Andrijem Petrovićem.

Me adstante:

Thoma Philippo Skergatić equite (vitez), Marko Geršnjak canceller.

Drugi zavetni list

Da Grobniku dana 7. oktobra od Isusova narodjenja 1830. - tisuć osam sto i tridesetoga, od strane celoga pobožnoga puka plovaniye Grobničke, mi, zdol upisani, promišljajuć koliko lip jest i Bogu vse-mogućemu ugodan braće naše z sela Zastenice od 100 i više godišć, cića naglo na nju od desnice Božje zrušene nevolje, uveden kriposni običaj za slideći dan, blagdan preblažene Divice Marije od presv. Rozarija svetinjom blagdana častit, i pozna-juć da je nepristojno i ne Bogu našemu drago, da ovce jednoga stada i jednoga pastira jednodušno vavik va duhovnih se ne zabavljaju stvarih, zato i mi skupa s njimi složeni utičemo se jedinomu va Trojstvu Bogu i preblaženoj Divici Mariji od presv. Rozarija, va poniznosti srca moleć da ov naš zavet, koga za nas i za nas dojdući za vaviki porod z ovim dobrovoljnim pismom z punosti činimo srca, to jest:

- za isti dan va kji i selo Zastenice blagdanovat z okom od milosrđja pogledat dostoјali bi se, i priпустit bit kripki način za uzvišenje slave Božje, i da nam i našim dojdućim podišit bi obilato milosti za dan ov kako i vsi ostali zapovedani blagdani - s pristojnom sprogodiš svetošćum i čašćenjim i da lako duš i dili naših takojer spasiteljsna more bit likarija.

Zatim naše duhovno i telesno va podložnosti srca prosimo poglavarshtvo:

- duhovno, da na pobožnosti ovomu našemu zavetu pridružene i od zdola imenovane nas i naših dojdućih žudjeno nagovarat i na potpuno i pristojno njih ispunjivanje svojum u ov dan zavetni nazočnošćum pazit izvolelo bi;

- telesno pak poglavarshtvo molimo da rad ove naše pobožnosti va ovomu danu nikakovim rukodelnim poslom nijednomu pretrgnut i smutit bi se dostoјalo.

Poradi česa za ispunjenje vruće želje i zaveta našega prosimo sadašnjega i dojdućega gospodina plovana našega:

- da u ov dan s nami sveto imeli bi ustrpljenje, i s nami va kup z gospodinom kapelanom činiš procesiju od plovanske crikve va crikvicu Presvetoga Trojstva pivajuć litanije Bl. D. Marije,

- i va istoj crikvici služili pivanu sv. Mašu na naklanjenje cele obćine plovaniye Grobničke,

- i po dovršenoj sv. Maši opet s procesijum vratiši se va plovansku crikvu pivajuć "Tebe Boga hvalimo" itd., kadi drugu pivanu Mašu z organom i pod pres. oltarskim

Sakramentom tulikajše na naklanjenje obćine plovanije Grobničke va vike imet želimo.

Svrhu ove naše pobožnosti va ov dan aldajuemo mi i za naših dojdućih crikvici pres. Trojstva šest svic vošćenih, vsaka od pol funta, kako tulikajše limozina, ka va istoj crikvici pod sv. Mašum dan ov sakupila se bude, za potrebe i pristojno urešenje njeje obrnut se mora.

Zatim, šest opeta svic od iste mire prikazujemo za isti dan na diku osobite mesta našega zagovornice prebl. D. Marije od sv. Rozalija, kako tulikajše i dvi svice kolurane, vsaka od jednoga funta, i jedan funt tamjana neka bu zvoreno va plovanskoj crikvi na čast Boga našega, komu umiljeni ov naš poklanjamо zavet i ov naš aldov želimo da bude prikazan vsako leto po zapovedi gospodina plovana očito puku va plovanskoj crikvi pod privanom sv. Mašom na blagdan B. D. Marije od Rozarija.

Napokon, za dostoјno spoznanje posla i službe duhovne kу va ov dan redovništvo s nami imet bude blagoizvolilo, za nas i za naših dojdućih odslučujemo gospodinu plovanu dve forinte; njihovom pakо pomoćniku, gospodinu kapelanu jednu forintu, dvajset novčićih.

Ovakо aldajući va duhu bratinske sloge, vruće vsemogućega molimo Boga, da svojim očinskim ne zapušća nas providjenjem, i po molenju B. D. Marije i vsih svetih, i po naših dobrih delih, milost Isusa Krsta i mir neka pribiva vazda medju nami i našim dojdućim porodom.

Amen.

Zavet čineći:

- Lovre Kamenar, Vicko Hlača, Anton Kovačić, Andre Kovačić - starešine od Grada,
- Antun Berdar, Martin Šupak, Anton Valić i Anton Maršanić Bartolov - starešine z Ilovika,
- Mate Maljac Jurov, Ivan Fak, Mate Maljac Jakovov, i Mate Semion - starešine od Zastenic,
- Toma Perušić, Mate Linić, Mate Miholić i Stipan Zaharija - starešine od Podčudnića,
- Luka Čargonja, Stipan Čargonja, Martin Linić i Stipan Linić - starešine od Podrvnja,
- Andre Čargonja i Martin Čabrijan - starešine od Svinoga,
- Mate Fućak i Martin Fućak - starešine od Pašca,
- Anton Fućak - starešina od Orihovice.

Treći zavetni list

*U ime i slavu presv. Trojstva i preblažene Djevice Marije.
Amen.*

 redobri Bog, koga prem milosrdju nema broja, a i dobrote njegove neizmjerno je blago, tronutim ipak srcem i suznim očima gledimo kako cića teških naših grieha prama nami prestalo je milosrdje njegovo, te očinske svoje ne iskazuje nam dobrote, već bićem kužne i smrtonosne bolesti kolere udara nemilice, i danomice vâlja u velikom broju u grob bez razlike spola i dobe, gledimo kako ovdje sirotčad, neopskrbljena dječica, plaču i jauču na grobu svog oca ili majke, ondje oplakuju od starosti i težkih briga slomljeni roditelji milo svoje diete, jedini đtap starosti njihove. Tamo nad mrtvim i od težkih i groznih muka sgrčenim tielom svoga zakonitoga druga lama ruke živući drug obterećen drobnom dječicom, te i trepeće radi svog života i budućnosti svoje i dječice, jer je ostao bez utjehe i pripomoći. Ovi prizori i drugi, koje opisati nije moguće, prem nam paraju srca naša, to ipak ljuču i težu na srcih naših čutimo bol mišlu, kad groznih ovih i drugih prizora znamo da su uzrokom naši griesi, naša nezahvalnost, naš nemar u svetkovanjtu božjih dana, bogumrske psosti i druge opačine izazvale su neizmjernog našeg dobročinitelja Boga, te je za kazan uzeo, ne šipku, već kruti bič da udara, i to nesmiljeno, grešnu i nezahvalnu djecu.

Akoprem toli oštru kušamo pravdu Božju, i akoprem znamo da su pedepse od naših grieha manje, to ipak ne zdvajamo i ne gubimo ufanja u Božje milosrdje, već duhom poniznim i srcem skrušenim utičemo se pod okrilje Isusu, koji reče: "Ja sam život.", i koji je dan prije svoje smrti ustanovio Presveti oltarski Sakrament, i tako nami stavio na srce da se spominjemo njegove prema nami neizrecive ljubavi.

Za to voljom i privođjom svih župljana župe Grobničke potpisani zavjetujemo sebe i naše potomstvo pred Bogom i ſjudmi, da ćemo:

- 1.) Dan 13. rujna, kad u ovoj župi jest klečanje, svetkovati i posvetiti Bogu odličnim čašćenjem Isusa u Presvetom oltarskom Sakramentu, dakle blagdanovati.*
- 2.) Iz svakoga sela, bilo nas više ili manje, prije i poslije podne poći ćemo skupno*

*načinom procesije na Božju službu, molеći pobožno Krunicu Gospinu tom zgodom.
3.) Mladež i djeca jednog i drugog spola bosonoga, a tako i odrasli, izim onih kojim
radi slabosti i velike starosti bilo bi posve nemoguće.*

4.) Od igre bilo u kуći ili na ulici uzdržati se ne samo, već

*5.) u tihoći bogudopadnoj u svakom mjestu sprovoditi ovaj naš zavjetni blagdan,
namjenjen poglavito na čast Isusu u Presv. oltarskom Sakramenu, i na zahvalnost
poniznom prošnjom i preporukom, da od nas i našega potomstva On, krotkijanjac, u
buduće otkloni ovaj i svaki drugi bič Božje pravde.*

*6.) Radnici i radnice, koji nisu samostalni, već ovise o volji drugoga, djela ovoga
našeg zavjeta imaju ovršiti drugu koju nedjelju ili blagdan, kad slobodni budu.*

*Želimo i umoljavamo sadašnjeg i dojdучeg našeg duhovnog pastira, da za vječnu
uspomenu nam i našim potomkom ovaj list na dan kječanja svake godine pri velikoj
sv. misi pročitati izvoli.*

*Vrućom sada molbom utičemo se svemuogućemu i dobromu Bogu, da ovaj svojih
sluga zavjet po ruku angjela svoga prinese pred priestolje svoga Veličanstva i da
svrhu nas i potomstva našeg sidje njegov sveti blagoslov.*

Amen.

Zavjetujući:

Mate Kamenar Matijev, sekutor
Ivan Čargonja Vickov
Josip Hlača Fabijanov, sekutor
Andre Grohovac Franov
Martin Juretić, odbornik občinski
Mate Linić Stipanov
Lovro Hlača, odbornik občinski
Lovro Čargonja Lukin
Anton Valjan
Jakov Čargonja Androv
Vjekoslav Brdar
Stipan Mandić Mihin
Ivan Brdar
Petar Čargonja Tomin
Franjo Brdar

Andre Valić
Lovro Valić Antunov
Mikula Valić Vjekov
Josip Fućak Mihin
Jakov Maljac
Fran Čargonja Ivanov
Jakov Juričić Lukin
Bartol Perušić Vickov
Ivan Semion Fabijanov
Ivan Perušić Ivanov
Franjo Sandrovac Franov
Luka Čargonja Stipanov
Josip Kik Josipov
Petar Maršanić Antunov
Mate Zakarija Martinov

*Najstariji od triju
Grobničkih križeva - 13. st.*